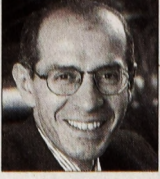

Oedipus ya da Denктаş

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Tarihte, büyük sorunların çözümünde kullanılan ve her zaman

vazgeçilmez bir kavram olarak görülen 'siyasi irade' son kertede ideolojik bir tavrın ifadesidir. Kazanmak eğer siyasi iradeye bağlıysa, bu, konjonktürün artık 'siyasi irade'yle tanımlanan ideolojiyi taşıma noktasına geldiğini gösterir. Siyasetin, kendi tabiriyle söylemek gerekirse, 'aşkınsal' olduğu ve sanatsallaştığı tek nokta da budur. Çünkü, bu aşamada, siyasi iradenin taşıyıcısı olan kişi veya gruplar, kolektif bir bilinçle hareket ederek ama ondan da önemlisi sezgilerini ve algılarını harekete geçirerek durumun nereye doğru evrildiğini 'sezer'ler. Bu, bilinçle at başı giden son derecede önemli bir olgudur. Devrimcilik, bilinç, tarihsellik ve sezgi arasındaki bu ince dengenin ve ilişkinin kurulması evresidir.

Kıbrıs konusunda sürdürülen pazarlıkların, alınan sonuçların uzmanlıkla ilgili yanları var. Bir noktadan sonra 'teknik' bir sorun. Bu bir gerçek. Ne var ki, uluslararası bütün sorunlarda olduğu gibi Kıbrıs konusunda da öne çıkan başka bir boyut var. Bu türden her sorunun çözümü öncelikle siyasaldır. O anlamıyla ideolojiktir. Nihayet bir iradeye dayanır. İşin bu yanı bu süreçte gözden kaçtı. Hiç değilse vurgulanmadı. Oysa hâlâ devam eden bu süreçte bu hususlar özel bir önem taşıyor. Bu önem yeterince algılanmadığından çözüm isteyenlerle çözüm istemeyenler gibi bir ayrım ortaya çıkıyor. Veya Kıbrıs'la Lozan, İnönü'yle Denктаş ya da Erdoğan mukayese ediliyor.

Öncelikle şunu kavramak gerek: Dibinde ideolojik olmayan bir siyasal süreç olmaz. Bu, eşyanın doğasına aykırıdır. Eğer herhangi anlamda bir siyasallaşmadan söz ediliyorsa orada ideolojik bir belirlenimden de söz açmak gerek. Bunun yok sayılması veya ideolojiyle sürecin yer değiştirmesini istemek arabayı atın önüne bağlamak anlamına gelir..

Muhafazakârlık bunu algılayamamak, koşulların olgunlaştığını ve artık ileriye doğru harekete geçirileceğini sezmemektir. Terside doğru olabilir: koşulların değişmemesini istememek de bir ideolojiye tekabül eder. Ne var ki, ana özelliği tarihsel olamaması, tarih dışı kalmasıdır. Marx, 'Sınıflı tarihlerin tarihi, tarih öncesidir' derken biraz da bu anlama gelen bir şey söylüyordu.

Kıbrıs'ta da buna benzer bir şey yaşandı. Kuşkusuz bitirilmiş bir şey yok ortada. Her şey başa dönebilir. Süreç kesintiye uğrayabilir. Fakat önemli olan şu ki, bu sorunda da taraflar tarihsellik ve tarih dışılık düzeylerinde karşı karşıya geldiler. Bir taraf dönemin ve koşulların değiştiğini sezdi ve algıladı, sürecin zorlanabileceğini gördü. Diğeri bunu ötelemek ve tarih dışı kalmak istedi. Kısacası, tarihi anlamaktan ve tanımlamaktan geçen, tarih felsefesi temelinde yaşanan bir ikilem ortaya çıktı. Şöyle de söyleyebiliriz: tarihin ideolojikleştirilmesi sürecin ana belirleyicisi oldu.

Bu, aynı zamanda tragedya kavramının da kristalize olduğu bir nokta. Kader dediğimiz şeyi eğer bu noktalara olan tekabüliyetiyle ele almazsak ortaya fantastik bir şey çıkar. Oysa kader dediğimiz şey tarihsel olanın kişide veya belli bir dönem ve toplumda somutlaşmasından başka bir şey değil. Antik Yunan'ın bize en büyük armağanı buydu, ama fark edemedikleri de oydu: trajik kahramanın tarihi dönüştürme ve kendi gerçeğini sırtlanma noktasındaki yetersizliğinden ötürü o sonucu yaşadığını bilemiyorlardı. O noktada Oedipus gerçeği öğrenir ve kendisi olarak kalmaya kendisini mahkûm eder.

Denктаş İsviçre'ye gitmedi. Artık tarihin kendisini aştığını fark etmişti. Şimdi ona kahraman deniyor. Kuşkusuz öyledir. Çünkü tragedyalar da kahramanlarla örülür. Bilmem ki, yanılıyor muyum?